

Katarina Kranjc (1915. - 1989.)

Smontara, Ana

Source / Izvornik: **Matematičko fizički list, 2005, 224, 230 - 230**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:217:279159>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

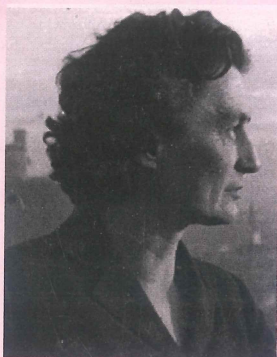
Download date / Datum preuzimanja: **2024-08-06**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Science - University of Zagreb](#)

Katarina Kranjc (1915. - 1989.)

Redovita profesorica Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Zagrebu, Katarina Kranjc, prvi je doktor fizičkih znanosti među ženama u Hrvatskoj.

Rođena je u Zagrebu 21. ožujka 1915. g., gdje je završila gimnaziju i studij fizike na Filozofskom fakultetu 1936. g. Godine 1954. doktorirala je fiziku pod mentorstvom prof. Mladena Paića na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu s tezom "*Proučavanje ogiba rendgenskih zraka pod malim kutom na polidisperzivnim sistemima*". Od 1936. g. bila je asistentica volonter na Medicinskom fakultetu u Zagrebu, od 1939. g. gimnazijska profesorica u Korenici, Zagrebu i Banjaluci, a od 1943. g. asistentica u Zavodu za fiziku Veterinarskog fakulteta u Zagrebu. Od 1956. g. bila je docentica, od 1970. g. izvanredna, a od 1975. g. redovita profesorica Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Zagrebu. Predavala je osnovne kolegije fizike na Veterinarskom i Prirodoslovno-matematičkom fakultetu, *Fiziku čvrstog stanja* na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu, te *Fiziku metala* na poslijediplomskom studiju Fakulteta strojarstva i brodogradnje u Zagrebu. Istovremeno je bila vanjska suradnica u Institutu «Ruđer Bošković» do 1967. g., a od tada i Instituta za fiziku Sveučilišta u Zagrebu. Preminula je u Zagrebu 23. ožujka 1989. g.

Proučavala je fiziku čvrstog stanja, a poglavito se bavila istraživanjima baziranim na ogibu rendgenskih zraka. U našoj znanstvenoj sredini bila je pionir proučavanja ogiba rendgenskih zraka pod malim kutom. Njezini radovi o korelaciji pogrešaka nastali pri kolimaciji rendgenskih zraka raspršenih pod malim kutom, citiraju se u gotovo svim sveučilišnim udžbenicima koji se bave tom problematikom. Od posebnog interesa je bilo ispitivanje defekata kristalne rešetke i njihovih utjecaja na optička (primjerice centri "boje" u ionskim kristalima), mehanička (krutost, plastičnost) i električna (poluvodiči) svojstva materijala kao i druge srodne pojave. Bavila se također rastom ionskih monokristala metodom Chochralsky. Jedina u Hrvatskoj bavila se ispitivanjem strukturnih domena posebnom rendgenskom Berg-Barretovom metodom i kao prva u Hrvatskoj primjenom Moiré slike. Pod njenim mentorstvom napravljeni su mnogi diplomski i magistarski radovi, te doktorske disertacije. Pored znanstvenih, objavila je i niz stručnih radova, te surađivala kod pripreme dva udžbenika za studente fizike i nekoliko zbirki primjera iz fizike. Neki od njih su još i danas u upotrebi.

Katarina Kranjc kao cijenjena znanstvenica i profesorica bila je jedna od inicijatorica osnivanja Jugoslavenskog centra za kristalografiju (1966. g.), višegodišnja aktivna i predana članica njenog Izvršnog odbora, suorganizatorica prve godišnje znanstvene konferencije jugoslavenskih kristalografa u Zagrebu 1966. g. i kasnije njena redovita sudionica, te koeditorica *Godišnjaka Jugoslavenskog centra za kristalografiju*.